

tu izven meja Jugoslavije, je zasluga požrtvovalnega dela CMD.

Letos, ko je CMD slavila 50 letnico svojega obstoja in z njo 50 letnico uspešnega dela za obrambo naroda in njegovih meja, je bila izdana ob tej priliki tudi resolucija, ki ugotavlja na podlagi razprav o vseh narodno obrambnih vprašanjih, da so osnovna načela družbenega delovanja dosledna njeni 50 letni zvesti službi jugoslovanstvu na skrajnem severozapadu, službi, ki so ji posvetili najboljši sile najplemenitejši moške in žene Slovenije. Družbeno delovanje sloni na edinstvu naroda in države pod vodstvom narodne vladarske hiše Karadorđević. CMD, prosta plemenških, verskih, stanovskih in političnih vezi

služi kot obče narodna organizacija samo interesom nacionalne celote v kateri nas nič ne loči. Njena glavna naloga je jačanje narodne zavesti v ogroženih delih našega naroda in stremi za tem, da s čuvanjem vseh pridobitev najbolj izpostavljenega slovenskega dela našega naroda prispeva svoj delež k jugoslovanski skupnosti kot vrhovnemu cilju vsega njenega stremjenja in delovanja. Dalje zahteva družba, da se mora v narodnostno mešanih predelih podrediti strankarsko politično življenje nacionalnim interesom. Svojo moč in vero črpa v trpljenju, iz katerega je izniknila svoboda in v veliki žrtvi nepozabnega Kralja Mučenika Aleksandra Uedinitelja.

— Anкета za predelavo čitank za narodne šole, dopust udeležencem. Kraljevska banska uprava dravske banovine je izdala na prošnjo sekcije JUU naslednji odlok: Dne 28. septembra t. l. ob 8. uri se bo vršila v prostorih sekcije JUU za dravsko banovino v Ljubljani anketa za predelavo čitank za narodne šole. — Da bi bilo delo pri predelavi šolskih čitank čim uspešnejše, je imenovala banovinska skupščina JUU Ljubljana poseben anketni odbor, ki naj določi načelne smernice za delo, način in organizacijo dela ter da tudi redakcijskemu odboru, ki ga bo določil sam, konkretne predloge glede izprememb. — Da bo omogočeno članom anketnega odbora sodelovanje, odobruje kr. banska uprava navedenim dopust za čas od 27. septembra 1935. do vstetega 28. septembra 1935.: 1. Skulju Andreju, v. d. ban. šol. nadzorniku v Ljubljani; 2. Mikuzu Mateju, sres. šol. nadzorniku v Dolnji Lendavi; 3. Hrovatu Ivanu, sres. šol. nadzorniku v Krškem; 4. Drekoniju Cirilu, šol. upravitelju v Turnišču; 5. Hudalesu Oskarju, učitelju v Šmartnem ob Paki; 6. Ločniškarju Franju, šolskemu upravitelju v Mavčicah; 7. Koprivi Alfonzu, učitelju v Dobrnichah; 8. Klemenčiču Vladu, učitelju v Vel. Nedelji; 9. Rošu Franju, učitelju v Celju; 10. Vrancu Ernestu, učitelju v Studencih pri Mariboru; 11. Bregantu Zmagu, učitelju v Ljubljani; 12. Venku Ivanu, šolskemu upravitelju na Igu pri Ljubljani; 13. Hafner Kristini, učiteljici na Jesenicah; 14. Jurančiču Josipu, učitelju pri Sv. Marku pri Ptuj; 15. Kamlju Metodu, strokovnemu učitelju na državni gluhonemnici v Ljubljani.

PROIZVOD: »UNION« ZAGREB.

ter si s tem ustvari čim objektivnejšo samostojno sodbo o dnevnih dogodkih in vprašanjih. — Uprava »Učiteljskega tovariša«.

Osebnne zadeve

— Napredovali so učitelji (-ice) v VI. skupino: Arrigler Valerija iz Trzina, Auersperg Marija iz Olševka, Schmidlechner Frančiška iz Kapele, Horvat Rudolf iz Škofje Loke; v VII. skupino: Medic Avgust iz Pušcave in Soršak Alojzija iz Prevalj; v VIII. skupino: Ščurek Angela iz Gorij, Gruden Marija in Gorjanc Marija od Sv. Barbare v Halozah; v IX. skupino: Rubinič Antonija iz Adlešičev in Avbelj Ivana, zabavila iz Ljubljane.

Učiteljski pravnik

— Razsodba v pogledu priznanjih službenih let. Državni svet je pod Br. 15476/35 z dne 25. maja 1935. izdal nastopno rozsodbo: »U ime Njegovog Veličanstva Petra II Kralja Jugoslavije — Državni svet. — U svom II odeljenju koje sastavljaju pretsedavajući član Vuldović Antonije, članovi: Sardieli Dr. Rudolf, Milovanović Zarko, Čubrović Dr. Pavle, zamenik Matović K. Aleksa i delovodja Jevtič Živojin po tužbi Glavne kontrole od 11 aprila 1935 god. Br. 9342 podneto protivu Ukaza donetog na predlog Ministra prosvete od 15. decembra 1934 god. O. N. Br. 74.190, kojim je I. I. učitelj na radu u Min. prosvete unapreden u VII pol. grupu po § 62 t. 25 fin. zakona za 1932/33 godinu, a na osnovu čl. 17 i 34 Zakona o Državnom savetu i upravnim sudovima, a s obzirom i na Zakon o taksama, dana 25 maja 1935 godine. Presuduje: da se odbaci tužba Glavne kontrole od 11 apr. 1935 godine Br. 9342. Razlozi: Pošto je proučio tužbu, osporeni Ukaz i ostale akte koji se na ovaj predmet odnose, kao i odgovor ministrov na tužbu poslat pismom od 24 aprila 1935 god. O. N. Br. 28.032 i odgovor imenovanog. Drž. savet je našao, da je prema § 62 t. 25 fin. zakona za 1932/33 godinu namera zakonodavčeva bila da se zaštite ranije stечena prava državnih službenika za dalje napredovanje priznata izvršnim odlukama po ranijim zakonima koji su važili od stupanja na snagu Zakona o činovnicima od 31 marta 1931 godine. Iz priloženih akata ovoga predmeta vidi se, da je imenovan prvi put postavljen 16 dec. 1914 godine, a rešenjem O. N. Br. 31.873 od 8 avgusta 1934 god. unapreden je u VIII pol. grupu. Rešenjem O. N. Br. 57.129 od 5 avgusta 1930 godine imenovanom je priznato za napredovanje u grupu vreme od 6 godina i 28 dana, no bez prava na novčan naknadu za proteklo vreme. Izvršnost rešenja O. N. Br. 57.129/30 bila je uslovljena dobijanjem saglasnosti Glavne kontrole, koja je svoju saglasnost dala 21 oktobra 1934 godine. — Na osnovu izloženoga, kako imenovani ima jednu izvršnu odluku kojom mu je po ranijim zakonima priznato izvesno određeno vreme za napredovanje, to su ispunjeni uslovi za primenu § 62 t. 25 fin. zakona za 1932/33 godinu i imenovani je osposoren Ukazom pravilno na osnovu citiranog zakonskog propisa unapreden u VII pol. grupu. — O ovome presudom u prepisu izvestiti partične strane. — Zastupa pretsednika II odeljenja Državnog saveta: član. Vuldović Antonije, I. r. — Delovodja, Živojin Jevtič, I. r. — Da je prepis veran svome originalu, tvrdi:

— § Vprašanje S. T.: Ali ima poročena učiteljica, ki ne stanuje skupno z možem v istem kraju, pravico do prejemanja stanarine? Odgovor: Po § 30. finančnega zakona za leto 1933/1934. imata učitelja zakoncea, ki službujeta v istem kraju, pravico samo na 1 stanarino in kurivo za 1 učitelja. Učiteljica, poročena z neučiteljem, nima pravice do stanarine in tudi ne do kuriva. Ako je Vaš mož učitelj v istem kraju, odnosno ako je neučitelj, vam ne pripada stanarina. Besedilo fin. zakona (§ 30.) je objavljen v Roč. katalogu 1934/35. na str. 74.

Naša gospodarska organizacija

— Članom Učit. Samopomoči. V zadnjem času dobiva združena uprava dnevnog po več prošelj za podpore iz podpornega sklada. Rešitev po združnem načelstvu čaka danes (16. sept. 1935) 36 prošelj z zneski nekaj nad 100.000 Din. Za razdelitev imamo do danes zbranega denarja okrog 6000 Din, to je prilično ena tretjina, kar bi nam člani — prejšnji prošnji — morali nakazati. Do konca tekočega meseca (do seje) se bo nabralo kakih 10.000 do 12.000 Din. Čudežev se s tem zneskom ne bo moglo delati. Če bo hotelo združno načelstvo vse do danes vložene prošnje ugodno rešiti, je že danes ves razpoložljivi denar iz podpornega sklada do konca leta 1935 izčrpan. Upoštevajte to! Vse člane US prosimo, da vlagajo prošnje za podpore res samo v strogo socialnih potrebah in to takrat, ko so vsi drugi denarni viri usahnili. — Smatrajte podporni sklad za socialno ustanovo in ne za posojilnico.

Strokovne nadaljevalne šole Nekaj besed o banovinskem odboru za strokovne nadaljevalne šole

Zakon o obrtnih je izšel že l. 1931. Ta zakon ima tudi posebno poglavje »Strokovne nadaljevalne šole«, ki obsega 12 paragrafov. Od teh nas zanima predvsem § 304, ki pravi doslovno: »V vsaki banovini se sestavi banovinski odbor za strokovno nadaljevalne šole, ki mu je naloga skrbeti za celotni strokovni pouk v banovini. Odbor predseduje inspektor strokovnih banovinskih šol, člani pa so po trije: predstavnik banovinskega sveta, člani strokovno-šolski učitelji, predstavniki zbornice in predstavniki delavske zbornice, ki so zaposleni v rokodelstvu, trgovini in industriji. Vse člane postavlja ban.«

Ni najbrže zgolj slučaj, da je bil sestavljen in imenovan odbor, predviden na osnovi § 304, zakona o obrtnih šole, kakor tudi ne more biti samo slučaj, da ni v tem odboru niti enega učitelja, ki je že praktično deloval na teh šolah, ki je poučeval na dosedanjih strokovno nadaljevalnih šolah. Paragraf pravi točno, da pridejo v ta odbor tudi trije člani strokovno-šolski učitelji. Kljub temu striktnemu določilu pa moramo ugotoviti, da ni v banovinskemu odboru niti enega učitelja, praktika, ki se je udeleževal kot učitelj na strokovnih nadaljevalnih šolah.

Komur je za dvig strokovnega šolstva, ta mora delovati skupno s praktiki in to z onimi praktiki, ki so strokovno nadaljevalno šolstvo zgradili in ga dvignili na današnjo višino. Ali je mogoče, da bi odbor, v katerem ni prav nobenega praktika, mogel skrbeti za pravo spopolnjevanje in dviganje strokovnega šolstva? Nasveti praktikov so pri vsaki akciji nujno potrebni in prav tako bi bili praktiki

potrebni banovinskemu odboru za strokovne nadaljevalne šole, neglede na to, da to tudi zakon izrecno zahteva.

Da bo stvar še razumljivejša, navajamo še delokrog tega odbora, ki ga predpisuje § 305, zakona o obrtnih. Ta se glasi:

»V področje banovinskega odbora za strokovne nadaljevalne šole spada:

1. Nadzorovanje strokovnih šol in podobnih zasebnih šol kakor tudi poslovanje krajevnih strokovnih šolskih odborov.

2. Podajanje predlogov bankski upravi za postavitev učnega osebja v šolah.

3. Oddajanje mnenj in podajanje predlogov bankski upravi v strokovnih šolskih vprašanjih in predmetih kakor tudi poročanje o stanju strokovnega pouka v banovini.«

Nastane vprašanje, ali more ta odbor izvršiti svoje delo, predvideno v citiranem členu brez vsake najmanjše nevarnosti, da bi mogli sklepi kakor koli škodovati razvoju in napredku šole same, še praktiki večkrat grešijo. Tudi dolgoletna praksa v eni ali drugi stroki ne more obvarovati človeka pred pogreški; koliko lažje pa greši teoretik, ki ni svojih trditvev in zahtev nikoli praktično preizkusil?

Osnovnošolsko učiteljstvo je zgradilo strokovno nadaljevalno šolstvo, ga spopolnjevalo in dvigalo, zato ima tudi pravico zahtevati soodločanje o njegovi bodoči usodi. To pravico ima toliko bolj, ker mu jo tudi zakon sam daje. Ako je od vseh učnih moči na strokovno nadaljevalnih šolah nad tri četrte osnovnošolskega učiteljstva, tedaj mislimo, da imamo pravico vsaj od dveh zastopnikov v banovinskem odboru za strokovne nadaljevalne šole.

— Podaljšanje »Jadranske razstave« na velesjemu. Ker je zanimanje za razstavo »Naš Jadran« na jesenskem velesjemu bilo izredno veliko, je sklenila uprava, da za šolsko mladino podaljša razstavo od 20. do vstetega 22. t. m. Vstopnina za vso razstavo po osebi 1 dinar. — Kr. banska uprava je izdala nalog, da se za obisk te razstave šteje šolam izven Ljubljane kot celodnevna ljubljanski šolam pa kot poldnevna ekskurzija. Obisk iz vzgojnih in nacionalnih ozirih najtopleje priporočamo. — Ob tej priliki si šole lahko ogledajo tudi razstavo CMD v Auerspergovih palači v Gosposki ulici.

K ČLANKU »STALIŠČE K PREVEDBI KONTRAKTUALCEV

Po rozsodbi državnega sveta, priobčeni v zadnji številki »Učiteljskega tovariša«, je zadeva štetja službene dobe po čl. 54 zakona o državljanstvu in po čl. 58 toč. 2 zakona o uradnikih povsem jasna in se z njo zlagajo navedbe v članku našega glasila od 15. VIII. pod naslovom Učitelji kontraktualci. Osporenje je povzročila beseda »napredovanje«. — Radi osporavanja postavitev so prizadeti prešala mnogo skrbi in so bili deležni težkega malodušja. Zdar, ko je zadeva razčiščena, moramo korigirati tudi odstavek članka »Stališče k prevedbi kontraktualcev« v zadnji številki »Učit. tov.«, kjer govorimo o štetju službene dobe prebite v inozemstvu v podlagi za grupo. Položajna skupina se odredi postavljenicu po čl. 58 toč. 2 uradniškega zakona, a v zvezi s čl. 54 zakona o državljanstvu. Službena doba v inozemstvu se torej šteje v podlagi za grupo, a se ne šteje v napredovanje. To pomeni: čeprav bi službena doba v inozemstvu dala odvišek časa, ki je potreben za določeno skupino, se ta odvišek ne šteje za bodoče napredovanje, temveč mora postavljenec prebiti v skupini polno predpisano dobo.

— Prijave upokojenih učiteljic za osebne drag. doklade. Upokojene učiteljice žene aktivnih državnih uradnikov naj svoji prijavi, za osebno drag. doklado, ki jo morajo predložiti finančni direkciji meseca oktobra, priložijo tudi uradno potrdilo o višini prejemkov svojih zakonskih drugov. To je potrebno, ker vpliva napredovanje moža na višino osebne dražinske doklade upokojenk. Ako se take izpremembe ne javljajo pravočasno, se pozneje odtegujejo razlike prejemkov za nazaj. To obračunavanje in odteguvanje otežkoča delo uradništvu finančne direkcije, vzbuja pa nezadovoljstvo tudi pri samih upokojenkah, ker so jim prejemki v mesecih odtegovanja občutno znižani.

— Tovariše(ice) iz sreza M. Sobota obveščamo, da bo v polni meri izveden sklep, ki je bil sprejet na društvenem zborovanju v M. Soboti dne 16. februarja t. l., sklep, ki določa izključitev iz društva vseh članov(ice), ki dolgujejo društvu večje zneske zaostale članarine. Absolutna večina članov(ice), ki redno plačuje društveno članarino, ne more trpeti, da bi nekateri zamudniki obremenjevali društveno blagajno, ki mora pri sekciji, centrali, pri upravi »Popotnika« in »Učiteljskega tovariša« zalagati za nje članarino in naročnino. Blagajnik.

— Novi slovenski dnevnik »Glas naroda«, ki ga izdaja »Narodna prosveta«, reg. zadruga z omejeno zavezo v Ljubljani, je najcenejši slovenski dnevnik. Od 25 Din je znižana naročnina na samo 12 Din mesečno. Zadruga osnova daje listu dvoje pomembnih možnosti: 1. niska naročnina — ker zadruga ne išče na račun naročnikov materialnega dobička kot druga kapitalistična časopisna podjetja, 2. neodvisna smer — ker more vsakdo postati soodločujoč član zadruga — izdajateljice.

Naročite »Glas naroda« z dopisnico na naslov: Uprava »Glas naroda«, Ljubljana, Nebotičnik (Tel. 38-55)

— »Glas naroda«. K oglasu »Glas naroda«, ki je bil poslan upravi »Učit. tov.« ter je priobčen med vestimi v današnji številki pripominjamo, da ne odklanjamo oglasov ostalih dnevnih listov. Načeloma stoji JUU na stališču, da učiteljstvo čim več in vsestrano čita

Splošne vesti

PRI KRALJEVSKI BANSKI UPRAVI V LJUBLJANI JE OSNOVANA DRŽAVNA IZPRAŠEVALNA KOMISIJA ZA SRESKE ŠOLSKE NADZORNIKE Pod O. N. Br. 47.639 je izdal minister prosvete naslednji odlok: Na osnovi čl. 4. in 5. pravil o polaganju državnega izpita za sreskega šolskega nadzornika postavljam pri kr. bankski upravi v Ljubljani v prosvetnem oddelku državno komisijo za zvanje sreskega šolskega nadzornika za tri leta od dne podpisa tega odloka in to: Za predsednika izpraševalne komisije: načelnika prosvetnega oddelka kr. banske uprave g. Breznika Josipa, prof. v Ljubljani. Za člana izpraševalca za uporabo sodobnih pedagoških ved pri vzgoji in pouku v na-

rodnih šolah, g. dr. Vebrja Franca, rednega profesorja univerze v Ljubljani. Za njegovega namestnika: g. dr. Gogala Stanka, prof. pedagogike na učiteljski šoli v Ljubljani. Za člana izpraševalca za šolsko zakonodajo in administracijo: škulskega šolskega nadzornika v Ljubljani g. Skulja Andreja. Za njegovega namestnika: banskega šolskega nadzornika v Ljubljani g. Drnovška Frana. Za delovodjo in njegovega namestnika: referenta kr. banske uprave prosvetnega oddelka v Ljubljani gg. Pirkoviča Ljudevita in Ribičiča Josipa. 3. avgusta 1935 Minister prosvete: Beograd. Dobrivoj Stošević, s. r.

obogatil z novim delom, ki bo temeljito osvetlilo to važno panogo pedagoške znanosti.

H koncu predavanja je spregovoril kot vodja tečaja in predsednik Pedagoške Centralne g. Gustav Šilih, ki je rekel med drugim: Hvala Bogu, da je tukaj toliko mladine, ki bo vodila novo dobo! Samo, naj ne pozabj delati! — Če imamo na prosvetni upravi ljudi, ki simpatično spremljajo naše napore, potem je dobro. — Zaključujem II. pedagoški tečaj in prosim, da ostanete zvesti onim idejam, ki ste jih spoznali kot dobre, ki so vas prepričale in ki ste jih sprejeli kot svoje. Mnogo uspeha v vašem bodočem delu!

Tečaj je bil ves čas na objektivni znanstveni višini. Kar je bilo subjektivnega, je le opestrilo izvajanja in upostavljalo napetejšo strujo med predavatelji in tečajniki. Prav bi bilo, ako bi znali takaj tečajji voditi udeležence od pasivnega sprejemanja do aktivnejšega sodelovanja, kar je seveda najtežje. To namreč ne bo prej mogoče, preden ne bo znala naučiti bodoča šola, najsi bo to pedagoška akademija ali učiteljska šola na novi osnovi, našega naraščanja tudi diskutirati.

Seveda je povrh tega treba najprej vsakor še nekakega ustaljenega nazora, temelječega na znanstvenih normah, ki si jih more človek pridobiti samo s študijem.

Četudi je pri tem ali onem predavatelju stopilo več ali manj v ospredje njegovo subjektivno gledanje na razna znanstvena vprašanja, ki jih pač ni mogel vsaj vselej v celoti sprejeti kot pravilne, vendar je iz vsakega predavatelja izžarevala ona globoka pedagoška resnoba, spoštovanje ter ljubezen do pedagoškega dela »kajti gonilna sila mu je skrb za mladi naraščaj« (dr. K. Ozvald).

(Konec prihodnjic.)

G. Ivan Robnik pa nas je povedel v zelo prisrčnih besedah, prepojenih z neusahljivim humorjem, v kraljestvo otroškega rokotovrnega snovanja s posebnim ozivom na razmere na kmetih. Seveda njegovih 5 uric ni moglo iz poslušalcev napraviti izvežbanih rokotovrcov, ampak je imel samo namen, da nam pokaže bistvo, smisel in namen rokotovrnega pouka. Pravilno je njegovo stališče, da na skromno šolo na kmetih spada le modeliranje in luženje, ki skoro nič ne stane. To delo popolnoma dosega one namene rokotovrnega pouka, da se otrok pravilno izzivi v svoji fantaziji, da se nauči ob njem zavestno gledati, slišati, tipati, da igraje strne z duševnim tudi telesno delo, da se nauči spoštovati vsako delo in onega, ki ga opravlja. Ni mogoče samo duševno življenje, ampak duševno in telesno. Ročno delo ustvarja harmonijo med materijo in duhom. Predavatelj nas je v 4 grupah povedel v svojo delavnico, kjer je na otroških izdelkih nazorno pokazal razvojno pot otrokovega ročnega ustvarjanja.

Dr. Franjo Žgeč nas, žal, vsled njegove bolezni, ni mogel uvesti v sociološke metode raziskovanja otrokovega okolja. Prepričani pa smo in to iskreno želimo, da nas bo kmalu